

Büyük Proleter Kültür Devrimi'nin Tarihsel Önemi Üzerine

10.05.2019 • Güncel Müdahaleler • Yeni Komünizm

Editörün Notu: Çin Halk Cumhuriyeti'nde 16 Mayıs 1966'da başlatılan ve Mao Zedong'un yaşamını yitirdiği 1976 sonbahar evresinde parti, silahlı kuvvetler ve devlet mekanizması içinde yer alan ve yine Mao Zedong'un ifadesi ile "kapitalist yolu tutmuş" karşı devrimciler tarafından bastırılarak son verilen Büyük Proleter Kültür Devrimi'nin bu yıl 53. yılını kutluyoruz. Büyük Proleter Kültür Devrimi ve kazanımlarını şüphesiz proletarya diktatörlüğü altında komünizme doğru devrimin kararlılıkla sürdürülmesi ve sosyalist bir toplumda açığa çıkan çelişkilerin bilimsel-devrimci bir tutum ve yaklaşımla yine komünizm hedefi doğrultusunda sistemli şekilde çözülme çabası bağlamında ele almak gerekiyor. Öte yandan, Büyük Proleter Kültür Devrimi'nin 10 yıl gibi kısa gözükken bir zaman diliminde gündeme getirdiği meseleler ve kazanımlar sosyalist bir ülkedeki toplumsal-kültürel-ekonomik dönüşümler çerçevesini aşarak insanlığın komünizm mücadelesinde özellikle de revizyonizme karşı devrimci komünist çizginin berraklaşması ve geliştirilmesi ekseninde oldukça değerli teorik ve pratik katkılar olarak somutlaşmaktadır. Büyük Proleter Kültür Devrimi'nin kazanımlarını bizzat yerinde yaptığı gözlemler ve yoğun araştırmalar ile sürdüren DKP ABD Başkanı Bob Avakian, uluslararası komünist hareket içinde bu devrimci dönemi insanlığın ufkunu geliştiren bütün kazanımlarını ve tali olarak görülebilecek sınırlılıklarını - açığa çıkan ikincil derecedeki hataları bağlamında bilimsel şekilde değerlendirmiş ender vasıftaki devrimci liderlerden biridir. Bob Avakian ve başkanı olduğu Devrimci Komünist Parti ABD, Çin'de gerçekleşen karşı devrimi uluslararası komünist hareket içindeki ciddi ideolojik ve çizgisel savrulmaların ve çeşitli revizyonizm rüzgarları ile yeniden konumlanmaların yaşandığı fırtınalı bir evrede gerçeğe bağlı kalarak en baştan doğru bir şekilde tahlil etmiş ve Deng Xiaoping önderliğindeki kapitalist yolculara ve uluslararası arenada estirilen revizyonist-gerici "üç dünya teorisine" kararlılıkla meydan okumuştur. 1984 yılında Büyük Proleter Kültür Devrimi'ni ve Marksizm-Leninizm-Maoizm'i savunan devrimci komünist partilerle Devrimci Enternasyonalist Hareket'in kuruluşuna teorik açıdan ve fiilen önderlik etmiştir. Çalışmalarında her zaman gerçeğe bağlı kalan, bilimsel bir sağduyu ve tutarlılıkla her tekil durumda açığa çıkan çelişkileri, insanlığı baskı ve sömürünün her türünden kurtaracak gerçek bir devrim ve komünist toplum

“Mao, Marksizm-Leninizmi diğer alanların yanı sıra en önemli alanda geliştirmiştir, yüz milyonlarca Çinlinin devrimci mücadeledaki diyalektik birliğine eşi benzeri görülmemiş şekilde önderlik ederek, bu şekilde dünyanın her köşesindeki devrimci halklara ilham kaynağı olmuş ve onların ufkunu açmıştır.”

Bob Avakian - Mao Zedong'un Ölümsüz Katkıları, s. 311

“Çin’de, Parti kökten sarsılsa ve hatta pek çok alanda varlığı sona ermiş olsa da, asla ülkenin bütünü açısından varlığı sona ermemiştir ve Mao, Parti’yi her zaman yeniden yapılandırma niyetinde olmuştur. Kültür Devrimi aynı zamanda Parti’yi güçlendirmenin ve yeniden yapılandırmanın bir biçimidir, ve bu birimden birime, alandan alana, en temelde halk kitlelerinin mücadelesi zeminde gerçekleştirilmiştir.”

Bob Avakian - Mao Zedong'un Ölümsüz Katkıları, s. 281

“Proletarya diktatörlüğü altındaki devrim, burjuvazi ve diğer tüm sömürücü sınıflar ve sınıfları yaratan koşullar tamamen ortadan kalkıncaya kadar uzunca bir süre devam ettirilmelidir. Mao’nun da belirttiği gibi, Kültür Devrimi’nin ilk yıllarındaki ayaklanmalar gelecekte de gereklidir, bu durum, tarihsel görevin dünya halklarıyla birlikte tamamlanması açısından gereklidir.”

Bob Avakian - Mao Zedong'un Ölümsüz Katkıları, s. 288

“Mao’nun açık bir şekilde belirttiği gibi en sonuncu zafere uzunca bir süre ulaşamayacaktır, çünkü hem sömürücü sınıflar bir bütün olarak dünyada mevcuttur hem de burjuvazi bizzat Çin’de varlığını korumaktadır. Sosyalizm kendi içinde bir son anlamına gelmez, uzunca bir dönüşüm dönemidir, burjuvazi varlığını korudukça kapitalist restorasyon tehlikesi her zaman

gündemde olacaktır. Tutulması gereken anahtar halka, proletarya ve dünyanın ezilen halklarının mücadelesiyle birlikte, komünizme doğru sınıf mücadelesini geliştirmektir.”

Bob Avakian - Mao Zedong’un Ölümsüz Katkıları, s. 292

“Mao’nun vurguları çok daha geniş kapsamlıdır ve her sosyalist ülkeye uygulanabilir. Görmüş olduğumuz sosyalist devrim devam ettirilmek zorundadır, ve bu süreç gerçekleşirken bunun fazlasıyla ileri gittiğini düşünen ve ilerlemek istemeyen insanlar olacaktır. Mao, son büyük savaşında bu fenomeni ele alır ve şu açıklamayı yapar: *“Demokratik devrimden sonra işçiler, yoksul ve alt katmandaki köylüler durmadılar, devrim istediler. Diğer tarafta ise, bazı Parti üyeleri ilerlemek istemediler, bazıları geri döndü ve devrime karşı çıktılar. Niçin? Çünkü artık kıdemli memurlardı ve yüksek memuriyetlerinden kaynaklı çıkarlarını korumak istiyorlardı.”* Her devrimde bundan fayda sağlayanlar olacağı gibi, çıkarlarına zarar geleceği için devrimin devam etmesini istemeyenler de olacaktır.”

Bob Avakian - Mao Zedong’un Ölümsüz Katkıları, ss. 298-299

“Diyalektik bizlere karşıtların mücadelesindeki nitel değişimlerde her karşıtın değişim yaşadığını göstermektedir. Bu durum proletarya ve burjuvazi arasındaki mücadeleye de uygulanır. Proletarya, burjuvaziden iktidarı aldığı, burjuvazi üzerinde kendi diktatörlüğünü kurduğu ve mülkiyeti toplumsallaştırdığı zaman, proletarya yönetilen sınıftan yöneten sınıfa dönüşür ve üretim araçlarının mülkiyetinden mahrum bırakılmışlık durumundan çıkarak üretim araçlarının kolektif mülkiyetinin sahibi olur. Ancak bu durum proletaryayı ortadan kaldırmaz, proletarya ancak komünizme ulaşıldığında, tüm sınıfsal ayrımlar ve bunları oluşturan temel yok olduğunda ortadan kalkar.”

Bob Avakian - Mao Zedong’un Ölümsüz Katkıları, ss. 301

“Çin’de Ekim 1976’da gerçekleşen revizyonist darbe ile Mao’nun büyük katkıları ve onun bütün bir Çin devrimindeki önderliği yeni saldırılara maruz kaldı. Çin’de iktidarda bulunan revizyonistler saldırılarını Mao’nun çizgisine yoğunlaştırıyorlar, özellikle de Kültür Devrimi’ne ve kazanımlarına hücum ediyorlar, ki Kültür Devrimi yalnızca Çin halkının devrimci mücadelesinin en gelişmiş biçimi değil aynı zamanda uluslararası proletaryanın ulaştığı en yüksek zirvedir. Her ne kadar bu hainler ve sahtekarlar Mao’yu yüksekte tutuyor gibi davransalar da -en azından ulusal bir sembol olarak- Mao’nun savunduğu ve uğruna kavga ettiği pek çok şeyi gittikçe daha fazla ayakları altında eziyorlar, ve şüphesiz devrimci kitleleri bastırmak ve kapitalizmi restore etmek için de böyle davranmak durumundalar.”

Bob Avakian - Mao Zedong’un Ölümsüz Katkıları, s. 315

“Şu kişi ya da bu kişi ne kadar büyük katkı yaparsa yapsın hiç kimse hatasız değildir. Bu durum Mao gibi büyük liderler için de geçerlidir. Onların eşsiz katkılarını yüksekte tutup, onları saldırılara karşı savunarak ve böylesi liderlerden öğrenmeye devam ederken, onların hatalarını anlamak ve bunlardan öğrenmek de gereklidir. Özel olarak Mao’da Çin devriminin deneyimini çok fazla bir şekilde dünya ölçeğinde yansıtmaya eğilimi bulunuyordu. Somut olarak bu durum mücadeleye ulusal bir karakter veriyordu veya kapitalist hatta emperyalist ülkelerdeki mücadele koşullarının çok fazla ilerici bir rol oynamayacağı şeklinde bir yaklaşımı içeriyordu. Bu son derece karmaşık bir meseledir. Bütün bunlar bir yandan sosyalist bir ülkeyi savunmak öte yandan proletaryanın henüz iktidarda bulunmadığı diğer ülkelerde, özellikle de kapitalist ve emperyalist bir ülkenin sosyalist bir ülkeye temelden bir tehdit oluşturmadığı belirli bir zamanda bir devrimci mücadeleyi ilerletmek arasındaki çelişkinin ele alınması meselesi ile yakından bağlantılıdır.”

Bob Avakian - Mao Zedong’un Ölümsüz Katkıları, s. 321

“Burjuvazi, revizyonistler ve Çin’deki ve başka ülkelerdeki her çeşit oportünist Mao’yu “idealist” biri olarak yaftalıyor. Ancak Mao esaslı bir materyalistti. O, devamlı hareket halinde olan ve

değişen, en alçaktan en üste doğru, eskinin yeni tarafından değiştirildiği gerçek dünyada kendini temellendiriyordu. Bu yüzden hiçbir zaman uzak görüşlülüğünü kaybetmedi ve her zaman şimdi ve gelecek arasındaki bağlantıyı, geleceğin şimdide bulunan unsurlarının varlığını kavrayabildi.”

Bob Avakian - Mao Zedong’un Ölümsüz Katkıları, s. 324

“Diğer bir deyişle devrimi devam ettirmek demek sınıf savaşımı demektir. Kültür Devrimi gericiğin azımsanmayacak güçlerine karşı, en önemlisi de burjuvazinin karargahı olan Parti’deki gericilere karşı bir sınıf savaşıydı. Bir sınıf savaşında, her savaşı kazanacağınızın garantisi yoktur, hatta büyük savaşları kazanacağınızın dahi garantisi yoktur, aksi takdirde bu savaş olmazdı, tamamen belirlenmiş bir şey olurdu.”

Bob Avakian - Çin’deki Yenilgi, s. 106

“Bu genel çizgiyle birlikte, Çin’i, az gelişmiş ülkeler arasında ekonomik ve askeri açıdan “Üçüncü Dünya’nın süper gücü” yapma girişimleri de bulunuyordu. Bu görüşe göre, Sovyetleri zayıflatmaya yaramadıkça elbette halkların devrimci mücadelelerine destek vermek gerekli görülüyordu veya Çin burjuvazisi belirli bir alanda nüfuz kazanmadıkça bu destek tehlikeli ve zararlı görülüyordu. Aksi takdirde devrimci mücadelelere destek vermek yalnızca zarar getirecek, ilişkileri bozacak, bu hareketlerin karşı çıktığı işbirliği yapılan bu gerici güçleri ve hükümetleri kızdıracaktı. Lin Biao’nun devrilmesi ve Zhou Enlai’in egemenliği döneminden itibaren bu yönde bir çizgi hakim olmaya başladı ve Mao ve Dörtler de buna karşı durmadılar. Bu bağlamda Hua Guofeng, 1977’de 11. Parti Kongresi’nde özel bir not olarak “devrim ihraç edilemez” demiştir. Çin’in başka ülkelerin iç işlerine karışmayacağı belirtilerek, her ne kadar zaman zaman görülen devrimci söylemlere rağmen, açık bir şekilde emperyalistlere ve “Üçüncü Dünyadaki” gerici devletlere güven verilecektir. Aslında Çinli yöneticiler, bu emperyalistlere ve gericilere karşı mücadele eden halklar için hiçbir şey yapmayacaklarını belirtiyorlardı.”

Bob Avakian - Çin’deki Yenilgi, s. 109

“Üç Dünya” teorisine ve dünya halkları açısından Sovyetlerin baş düşman olarak analiz edilmesine yönelik solun durumu nasıldı? Öncelikle şunu belirtmek gerekiyor, Mao “üç dünya” üzerine çeşitli açıklamalar yaptı, bunu ülkeleri genel olarak gruplamak için yaptı, ancak Mao öldükten sonra bu konu uluslararası proletarya açısından büyük bir stratejik teori ve çizgi olarak yapılandırıldı. Bununla birlikte 1975’te düzenlenen Anayasada, yani Mao ve Dörtler yönetimdeyken, Çin’in uluslararası arenada konumunun proleter enternasyonalizm ve ezilen ve baskı altındaki ulus ve halkların mücadelesine destek olduğu yer aldı, “Üç Dünyaya” yönelik bir ibare yer almadı. Fakat şu an güncel Anayasada, Mao öldükten ve Dörtlerin resmin dışına çıkarılmasının ardından “Üç Dünya” proleter enternasyonalizmin ve dünyadaki diğerleriyle ilişkilerin temeli olarak kabul edildi.”

Bob Avakian - Çin’deki Yenilgi, s. 110

“Eğer tarihi kitleler yapıyorsa, nasıl olur da bir avuç revizyonist darbe yapabilir? Aynı soru şöyle de sorulabilir. Eğer tarihi kitleler yapıyorsa, kapitalizm nasıl olurda dünyada her yerde egemen durumda? Açık bir şekilde durum bu ve bu durumla yüzleşmek zorundayız. Bu durum kapitalizmin uzun vadede lanetlenmiş bir sistem olduğunu ve kitlelerin ayağa kalkarak ondan kurtulacağı gerçeğini değiştirmiyor. Ancak kısa vadede kapitalistler -işçi sınıfı değil- halen dünyanın çoğunu kontrol etmektedir. Uluslararası sermayenin gücü, özellikle de sosyalist ülkeleri etkilemektedir. Belirli bir ülkede sınıf mücadelesini ilerletmede zorluklar ve kesintiler yaşanabilmektedir. Özellikle belirttiğim gibi, eğer silahlı kuvvetler burjuva unsurların komutası altına girerse revizyonistlerin kısa vadede darbe yapmaları da mümkün hale gelir. Eğer böyle olmasaydı işler oldukça basit olurdu. Yapmamız gereken tek şey çıkıp “tarihi kitleler yapar” demek olurdu, sosyalizm bir günde kurulur, hiçbir kesinti de olmazdı. Ne yazık ki işler bu kadar basit değil.”

Bob Avakian - Çin’deki Yenilgi, ss. 130-131.

“Bizler Çin’deki çizgi mücadelesini yakinen takip ettik ve açık bir kavrayışla desteğimizi Çin’deki devrimci çizgiye verdik. Bu çizgi açık bir şekilde Dörtler ve Mao tarafından desteklenen ve savunulan çizgiydi. Yalnızca Deng Xiaoping tarafından savunulan çizgiye karşı çıkmadık aynı zamanda o dönemler güçlü hisler barındırdığımız Zhou Enlai’in çizgisine de karşı çıktık.”

Bob Avakian - Çin’deki Yenilgi, ss. 146.

“Şu andan itibaren istediğimiz ve popüler hale getirmeye çalıştığımız şey Kültür Devrimi döneminde Mao tarafından yoğunlaştırılmış bir şekilde ifadesi bulan açıklamadır. Marksizm binlerce doğrudan oluşur, ancak bu doğrular tek bir açıklamada toplanabilir. Gericilere karşı isyan etmek haktır!”

Bob Avakian - Bullets, ss. 190.

“Eleştiri ve eski ile yeni arasındaki, doğru ile yanlış arasındaki savaş Marksizmde temeldir. Mao’nun da dediği gibi Marksizm cebelleşmektir, mücadeleler ve çelişkileri ele almaktır.”

Bob Avakian - Bullets, ss. 199.

“Bir keresinde Leibel Bergman’la Çin’de olanlar hakkında tartışırken, Çin’de önemli bir lider olan Zhou Enlai hakkında, “*Bence, O da revizyonistlerin arasına sürüklenmiş gibi duruyor*” saptamasında bulunmuştum. Leibel kızgın bir şekilde; “Neden Zhou Enlai revizyonist olmak istesin ki?” diye tepki vermişti. Ben ise şu cevabı verdim: “Bu gerçekte onun ne yapmak istediği meselesi değil, revizyonist olmak istememesi meselesi değil, bu bir *çizgi* meselesi.” Olan şey şudur: Birbiri ardınca yeni yol ayrımlarına geldikçe, yeni zorluklarla karşılaşsınız. Engels şunu ifade etmişti: Devrim düz bir çizgi halinde gelişmez, aşamalar yoluyla gelişir, ve her aşamada bazı insanlar sarsılır. Kendini ortaya koyan yeni çelişkiler vardır ve A noktasına gitmek için

yeterince iyi olan şey, artık yeterince iyi değildir.”

Bob Avakian - Yeni Komünizm - Gerçek Bir Devrim ve Kökten Yeni Bir Toplum İçin
Gerçek Kurtuluşa Giden Yolda Bilim, Strateji ve Önderlik.

“Parti’nin olması gereken şeye ihanet etmesi, hiç olmamasından daha kötüdür. Ve bunun olmasına izin veremeyiz. Fakat karşı karşıya olduğumuz bir zorluk var – ve bu noktada mistik olan hiçbir şey yok. Bu türden itkiler ve bu türden bir mücadele, her partinin içinde devam edecektir; öyle olmasa Çin’de kapitalizmin restorasyonu olmazdı, bir zamanlar iyi ya da görece iyi olup, Çin’deki darbe ve kapitalizmin restorasyonu gibi şeylerle ve dünyadaki pek çok başka önemli değişimle doğru şekilde ilgilenemeyince tamamen yoldan sapan bu kadar çok parti olmazdı. Bu yüzden bir kez daha, vurguladığım temel noktalara geliyoruz: bilime duyulan ihtiyaç, bilimsel bir temelde, yönelimin *kimin için ve ne için* olmasına duyulan ihtiyaç. Buradaki “ne”yin içeriği nedir? Ve nasıl olur da bir taraftan esas mesele olarak dünyada bunun için mücadele ederken, aynı zamanda devrimci hareket saflarında ve bu hareketi yönetecek çekirdek olması gereken Parti saflarında bunun için mücadele ederiz?”

Bob Avakian - Yeni Komünizm - Gerçek Bir Devrim ve Kökten Yeni Bir Toplum İçin
Gerçek Kurtuluşa Giden Yolda Bilim, Strateji ve Önderlik.

“Fakat gerçek şu ki, yaptığımız ve uğruna mücadele ettiğimiz şey insanların çoğunun yaptıklarından büyük ölçüde farklı değilse, bu kesinlikle iyi bir şey değildir. Çin’deki devrimcilerin, özellikle Kültür Devrimi esnasında vurguladığı gibi: **Akıntı yanlış yönde olduğunda, akıntıya karşı yüzmek komünist bir ilkedir.**”

Bob Avakian - Yeni Komünizm - Gerçek Bir Devrim ve Kökten Yeni Bir Toplum İçin
Gerçek Kurtuluşa Giden Yolda Bilim, Strateji ve Önderlik.

“Gerçeklik değışmeye devam eder ve her zaman buna yanıt olarak teoride yeni gelişmeler ortaya konur. Örneğin Zhang Chunqiao’nun “sağlam çekirdek ve bu çekirdek temelinde bir hayli esneklik” formülünü hiçbir zaman duymamış olması kuvvetle muhtemeldir – neredeyse kesindir. Fakat o, bu formülasyona varan temel prensipleri ve yöntemleri uyguluyordu. Buradaki mesele, komünist öncülüğün bir “sanatının” olmasıdır (ve deniz üniformaları gibi bir şeyin nasıl ele alınacağını bilmek bir örnektir) – fakat bu öncülük “sanatı” temel olarak bilimsel bir yönleme ve yaklaşıma ve stratejik hedef konusunda zihin açıklığına dayanır ve bunlardan hareket eder”

Bob Avakian - Yeni Komünizm - Gerçek Bir Devrim ve Kökten Yeni Bir Toplum İçin Gerçek Kurtuluşa Giden Yolda Bilim, Strateji ve Önderlik.

“Bu sürece önderlik eden insanların içerik ve yönleme yönelik hatalı olduklarını düşünmüyorum, belki bir dereceye kadar Mao, ancak Jiang Qing ve diğerlerinin bu gelişmiş kültürel devrimci modelleri ilerletebilmek için olağanüstü bir çaba gösterdiklerini belirtmek gerekiyor, bunlar dünya çapındaki kazanımlar ve devrimci içeriklerdi, bununla beraber sanatsal açıdan da kalitesi olan girişimlerdi: Baleler, Pekin operası ve diğerleri... Fakat bunun yanında gerçekte olan bitenin farkına varma konusunda, kültürel modellerin yaratımında, daha geniş çaplı bir sanatsal ifadenin gerekliliğinde, -ki bu çok çeşitli biçimlerde olabilir, eşi benzeri görülmemiş bir kültürel modeli ortaya çıkarmak için gerekli olduğunda bu süreç benzer hassasiyetlerle denetlenmemelidir- bir nebze katılık ve dogmatizm de bulunuyordu. Daha fazla diyalektik kavrayışın bulunması gerekiyordu.”

Bob Avakian - The Cultural Revolution in China...Art and Culture...Dissent and Ferment...and Carrying Forward the Revolution Toward Communism

“Bunun üçüncü bir boyutunun bulunduğunu düşünüyorum. Bunu önceden eleştirmiştım (Özellikle “Dünyayı Fethet?” çalışmasında ayrıca bu konuda çeşitli yazı ve konuşmalarımda), bilirsiniz bu tartışmalı bir konudur, fakat Mao da dahi bazı unsurlar, bir ölçüye kadar milliyetçi

bir eğilim bulunmaktaydı. Ve bu eğilim bazı yönlerden, eğitilmiş ve Batı kültüründen etkilenmiş ve bu kültüre ilgisi olan entelektüellere ve sanatçılara yönelik sürdürüldü – bu kişilere karşı bazı sektör tutumları gündeme geldi. Bilirsiniz, Mao'nun sloganı şuydu: *“Geçmiş şimdiye hizmet etmeli, yabancı şeyler de Çin'e hizmet etmeli.”* Doğrusu benim düşünceme göre, özellikle de bu alıntının ikinci kısmı tam olarak doğru bir ifade değildir. Bu Çin ve yabancı şeylerin meselesi değildir, mesele, sanat hangi ülkeden gelirse gelsin, Çin'den veya herhangi başka bir ülkeden farketmeksizin, objektif olarak içeriğinin ne olduğu meselesidir. Esas olarak ilerici mi, yoksa esas olarak gerici mi? Devrimci mi, yoksa karşı devrimci mi? Toplumu komünizm yolunda dönüştürmeye yardımcı oluyor mu, yoksa işleri geri çekip engellerin doğmasını mı tetikliyor. Bence bu formülasyon, pek de doğru olmayan ve bir nebze kadar milliyetçi etkileşim içeren “yabancı şeyler Çin'e hizmet etsin” formülasyonu yerine, tamamen enternasyonalist bir görüş ile kültür meselesine yaklaşmaktadır.”

Bob Avakian - *The Cultural Revolution in China...Art and Culture...Dissent and Ferment...and Carrying Forward the Revolution Toward Communism*